AVİM Yorum • No: 2015 / 103 • Temmuz

100'NCÜ YILDA SOYKIRIM TEMALI FİLMLERİN DEĞERLENDİRMESİ

Onur DİRİBAŞ

Onur DİRİBAŞ

28.07.2015

Geçmişten günümüze (özellikle de 1915in yüzüncü yılı olan 2015 senesinde) Ermeni yönetmenlerin veya Ermenilerle ilgili film yapan yönetmenlerin filmleri incelendiğinde, pek çok kez bu filmlerde siyasi bir amaca rastlanmaktadır. Bu tür girişimlerde, filmlere bir Ermeni soykırımı mesajı katmaya çalışıldığı görülmektedir.

Yönetmenlerin bu soykırım iddiasını kabul ettirme ve böyle bir olayın gerçekleşmiş olduğunu kanıtlamak adına yaptığı çalışmaların, çektikleri sinema filmlerine zararı olduğu görülmektedir. Yönetmenler soykırım iddiaları doğrultusunda çektikleri filmlerde mali anlamda bir başarı elde edememekle kalmayıp, çektikleri filmlerin eleştirmenlerden vasat ve altı puanlar aldığı görülmektedir. Ancak bu filmlerin oldukça az izlenim oranına sahip olmalarına rağmen, yönetmenlerin soykırım temasını işleme çabasından vazgeçmediği görülmektedir. Yönetmenlerin bu ısrarı incelendiğinde; film çekmeyi teşvik eden esas etkenin sinema tutkusundan ziyade, siyaseti filmlerine katarak propaganda yapmak isteği ve teşviki olduğu söylenebilir.

Herhangi bir yönetmenin çektiği filmlerde seyirciye mesaj vermek istemesi çok doğaldır. Ancak Ermeniler ve 1915 temalı film çeken yönetmenler, filmlerinde tarihi anlamda son derece tartışmalı olan 1915 Olaylarına yönelik dar bir bakış açısını katı bir şekilde benimsemekte, zoraki bir şekilde soykırım temasını izleyiciye sunmaya çalışmakta, adeta seyirci ile bu konuda kavga etmektedir. Olgusal anlamda zayıf bir zemine oturtulan bu filmler; hem tarihi gerçeklik, hem de kurgusal anlamda zayıf kalmaktadır. Bu sebepten dolayı da bahsi geçen yönetmenlerin, eleştirmenlerden yüksek puan alabilecek kalitede filmler sunamadığı görülmektedir.

Seyirciye verilmek istenen mesaj hep soykırım olduğu sürece, yönetmenlerin çektikleri filmlerin aynı noktada sabit kaldığı açıkça görülmektedir. Geçmişte yaşanmış acı olayların yüzüncü yılında bile bu bahsi geçen zihniyet aynı şekilde devam ettiği için, soykırım teması üzerine oturtulmuş en iyi filmlerin bile yeteri kadar izleyiciye ulaşamayıp, sesini başarılı bir şekilde duyuramayacağı açıktır.

Bu nedenle, soykırım temalı film çeken yönetmenler kendilerini rahatlatmaktan başka bir şeyi başaramamaktadır. 1915 Olaylarını soykırım olarak yansıtmak görevini belirlemiş olan bu yönetmenler, sonuç olarak bu görevi yerine getirmek dışında bir şey elde edememektedir. Bu tür filmlerde Türklerin çektiği acılar, verdikleri kayıplar ve sahip oldukları kaygılar tamamen göz ardı edilmektedir. Oysa Türk-Ermeni uzlaşması ve barışması her iki tarafında da istediği bir gelişme olduğu bilinmektedir. Daha kapsayıcı ve yenilikçi bir bakış açısına sahip filmlerin çekilmesi, Türk-Ermeni uzlaşmasına ve barışmasına katkıda bulunabilecek nitelikte olacaktır.

Bu tarz soykırım temalı filmlerin eleştirmenler tarafından yapılan değerlendirmeleri ise ayrı bir sorunu teşkil etmektedir. Pek çok kez değerlendirmelerde -dikkatsizlikten veya bilgisizlikten- bu filmlerdeki soykırım söylemi olduğu gibi kabul edildiği ve bunun üzerinden hareket edilip yorum yapıldığı görülmektedir. Bunun ötesinde, soykırım temalı bu filmlerin bazılarında Türklerin katledildiği veya kendilerine suikast düzenlendiği sahneler vardır. Ancak Türklere yönelik saldırıların gösterildiği bu kısımların, bazı eleştirmenler tarafından göz ardı edildiği görülmektedir. Bu eleştirmenlerin yazdıklarından, eleştirmenler açısından filmlerde sergilenen Türklere yönelik saldırıların herhangi bir şekilde ahlaki bir sorun teşkil etmediği veya bir önemi olmadığı izlenimi ortaya çıkmaktadır. Bazı eleştirmenlerin iddia ettiğinin aksine, bu tarz soykırım temalı filmlerin iyi niyetli girişimler olduğu söylenemez. Zira 1915 olaylarını ele alan bu filmler, tarihi olguları tek taraflı ve kalıp bir şekilde işleyerek Türk karşıtlığını pekiştirmekten başka bir işe yaramamaktadır.

Yönetmenlerin artık Ermeni soykırımı temalı filmler çekerek yapıcı bir sonuca ulaşamayacaklarını görmeleri gerekmektedir. On senelerdir Türk-Ermeni ilişkilerini yıpratan, kardeş insanları birbirine düşman düşüren bu soykırım iddiaları bir kenara bırakılıp, bunun yerine Türk-Ermeni ilişkilerini düzeltebilecek, aramızdaki ilişkileri ılımlaştırabilecek filmler yapılması herkes açısından faydalı olacaktır. Filmler, toplumun düşünce yapısına nüfuz edebilme özelliğine sahip eserlerdir. Yönetmenler, bağnaz soykırım temasına odaklanmayı bir kenara bırakıp, tarafsız bir gözle ve barışçıl emellerle filmler çekmeye başlamaları; Türklerin ve Ermenilerin birbirlerine yavaş yavaş ısınmalarına ve geçmiş olayları daha ılımlı ve anlayışlı bir şekilde masaya yatırmalarına katkıda bulunacaktır.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: DİRİBAŞ, Onur. 2026. "100'NCÜ YILDA SOYKIRIM TEMALI FİLMLERİN DEĞERLENDİRMESİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 103. Temmuz 27. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/100-NCU-YILDA-SOYKIRIM-TEMALI-FILMLERIN-DEGERLENDIRMESI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır